Nowy Czas

Nr 60 - rok III. Wychodzi trzy razy tygodniowo: we wtorki, czwartki i soboty | Jędrzejów, poniedziałek 26 maja 1941 roku | Odbito w druk. „Nowy Czas" Jędrzejów Rynek 1 Telefon nr 50 | Cena 15 groszy

Administracja i ekspedycja: Jędrzejów, Rynek 1. Tel. 50.— Oddział w Kielcach: M. Klebâbczy, ul. Sienkiewicza 39 m. 2.— Prenumerata miesięczna w Jędrzejowie 1.75zł, pod opaską 2.20zł.

Olbrzymi sukces niemieckiego lotnictwa

w ataku na brytyjskie jednostki morskie na morzu. W okresie od 18—21 maja nieprzyjaciel utracił 37 samolotów

Naczelna komenda niemieckich sił zbrojnych komunikuje: Niemieckie samoloty bojowe i nurkowo-bojowe zaatakowały w dniu wczorajszym z wielkim powodzeniem brytyjskie bojowe jednostki morskie we wschodniej części Morza Sródziemnego. Bomby ciężkiego i najcięższego kalibru trafiły celnie jeden statek liniowy, 6 krążowników i jeden kontrtorpedowiec. Na pokładach 4 krążowników wybuchły pożary, zaś jeden krążownik przechylił się na bok. W ataku brały udział również włoskie samoloty torpedowe. W tym samym rejonie morskim zrzucono bomby na nieprzyjacielską łódź podwodną oraz na statek handlowy, który został poważnie uszkodzony. Na terenie Afryki Północnej, w okolicy Tobruk, ożywiona działalność oddziałów szperaczy. W okolicy Sollum niemieccy lotnicy myśliwscy zestrzelili 5 spośród 6 atakujących brytyjskich samolotów bojowych. Podczas usiłowania nieprzyjaciela zaatakowania w ciągu dnia terenów okupowanych zestrzelono nad wybrzeżem Kanału bez własnych strat 6 brytyjskich samolotów myśliwskich i jeden bojowy w walkach powietrznych. Poszczególne nieprzyjacielskie samoloty zrzuciły bomby rozpryskowe na wyspę Helgoland. Powstały lekkie szkody w dzielnicach mieszkalnych. Ludność cywilna poniosła nieliczne straty w zabitych i rannych. Artyleria marynarki zestrzeliła 2 z atakujących brytyjskich samolotów. Prócz tego nie miały miejsca żadne naloty nieprzyjaciela na teren Rzeszy. W czasie od 18 do 21 maja stracił nieprzyjaciel łącznie 37 samolotów. Z tego 22 zestrzeliło lotnictwo, 3 artyleria marynarki, resztę zniszczono na ziemi. W tym samym czasie zginęło 11 własnych samolotów.

Tobruk i Malta obrzucono bombami

Włoski komunikat wojenny: Na froncie Tobruku w Afryce Północnej działalność artyleryjska. Włoskie i niemieckie samoloty bombardowały baterie artylerii oraz obiekty pozafrontowe w okolicy Tobruk. Zestrzelono pięć samolotów bombowych typu Blenheim. Włoskie i niemieckie samoloty bombardowały jedno z lotnisk na wyspie Malcie, przy czym wzniecily pożar 3-ch samolotów na ziemi. Na terenie Afryki Wschodniej, w rejonie Galla Sidamo uniemożliwiono zamiary Anglików wtargnięcia do naszych stanowisk. Oddziały naszej kawalerii odparły w kontratakach inne nieprzyjacielskie oddziały. Na południe od wyspy Pantelleria artyleria przeciwlotnicza marynarki zestrzeliła jeden samolot typu Hurricane. Jedna z naszych łodzi podwodnych nie powróciła do swej bazy.

Dalsze sukcesy irackiego lotnictwa

Z komunikatu naczelnej komendy wojsk w Iraku wynika, że na froncie zachodnim sytuacja nie uległa zmianie. Na froncie południowym irackie oddziały w porozumieniu z nieregularnymi jednostkami krajowymi przez kilka godzin atakowały brytyjskie okopy. Ogień artyleryjski spowodował poważne straty nieprzyjacielskie. Lotnictwo irackie podejmowało kilka lotów wywiadowczych nad Cineldebbane, obrzucając ją bombami i ostrzeliwując z karabinów maszynowych. Zauważono skutki celnych pocisków, oraz spowodowano wybuch pożarów. Zestrzelono jeden samolot typu „Gladiator", którego zadaniem było przeszkodzenie w akcji, natomiast drugi samolot musiał przymusowo lądować z powodu wybuchu pożaru na pokładzie. Prawdopodobnym jest, że liczba samolotów trafionych we wtorek w Habbaniyah, o których donosi poprzedni komunikat, podniosła się do 24-ch, a mianowicie z 20-tu dwusilnikowych i 4-ch jednosilnikowych. Oddziały bojowe irackiej policji, pozostające w łączności z nieregularnymi bojowymi oddziałami krajowców są nadal panami sytuacji, uniemożliwiając na wszystkich punktach działalność nieprzyjacielską. W środę rano o godzinie 4.30 ukazały się dwukrotnie nieprzyjacielskie samoloty nad miejscowością Raszid. Zrzucono kilka bomb, które jednak nie wyrządziły żadnych szkód. Nad Mossulem nieprzyjaciel zrzucił ulotki.

Irakijski sztab generalny ogłosił następujący komunikat nadzwyczajny: Na froncie zachodnim walka w rejonie Habbaniyah toczy się dalej. Samoloty irakijskie dokonały o godz. 18.30 ataku bombowego na bazę powietrzną Habbaniyah, przy czym spowodowały ciężkie szkody, a kilka hangarów i magazynów zajęło się płomieniami. Pożary były widoczne nawet ze znacznej odległości, inna eskadra powietrzna uszkodziła ogniem karabinów maszynowych dwie formacje samolotów angielskich, znajdujące się na ziemi. Uszkodzono ogółem około 20 aparatów dwumotorowych. Jeden nieprzyjacielski samolot typu Gloster zestrzelono bezpośrednio po stracie, podobnie jak i maszynę typu Hurricane, która usiłowała ścigać samoloty irakijskie. Z dwóch maszyn tepu Gloster, które usiłowały dokonać przeciwataku, jedną strącono ogniem karabinów maszynowych, natomiast druga ratowała się ucieczką. Wszystkie samoloty irakijskie powróciły nieuszkodzone po dokonaniu tych operacyj do swych baz.

Posiedzenie Rządu Gen. Gub.

Pod przewodnictwem Gen. Gub. dr Franka, odbyło się w Krakowie posiedzenie Rządu, w którym wzięli udział szefowie okręgów i wszyscy członkowie Rządu. Gen. Gub. dr Frank zobrazował przegląd działalności Władz w ostatnich miesiącach, oraz podał zarys prac na miesiące letnie o realnych podstawach linii przewodnich Zarządu Administracyjnego świadczy wzorowy projekt budżetu. Zadawalający stan finansów państwowych dozwolił również pomyślnie rozwiązać zagadnienie poprawy materialnych warunków bytu, lojalnie współdziałających polskich urzędników i pracowników. Dalsza działalność będzie stała pod znakiem, na szeroką skalę zakrojonej odbudowy gospodarki wyżywienia rolnictwa. W dalszym przebiegu posiedzenia, poszczególni członkowie Rządu składali sprawozdania z zakresu swych działalności, i przedstawiali plany na najbliższą przyszłość.

Nowy rozkład jazdy na Kolei Wschodniej

Z dniem 22 maja wchodzi w życie nowy rozkład jazdy na Kolei Wschodniej. W związku z tym został wydany nowy kieszonkowy rozkład jazdy, który można nabywać przy zakupie biletów jazdy.

Wojskowa organizacja arabów w Syrii tak zwana arabska gwardia narodowa, licząca wielu zwolenników, ogłosiła manifest potępiający ostre ataki brytyjskie na Syrię. Manifest ten stwierdza m. in.: „Londyn, który usiłował nas wygłodzić blokadą, nadsyła obecnie swoje samoloty, aby szerzyć teror wśród spokojnej ludności. Musimy wszyscy być gotowi do obrony naszego kraju przed tym nowym zamachem brytyjsko-żydowskim.

Dwa lata sojuszu niemiecko-włoskiego

Przed dwoma laty, w dniu 22 maja 1939, zawarty został niemiecko-włoski pakt sojuszniczy. Niemiecki minister spraw zagranicznych oświadczył wówczas wobec przedstawicieli prasy pod adresem Anglii co następuje: „Oba rządy są silnie przekonane, że nie istnieje ani jeden problem polityczny w Europie, któryby przy wszechstronnej dobrej woli nie dał się rozwiązać na drodze pokojowej. Wszelkie targnięcie się na prawa Włoch czy Niemiec spotka się w przyszłości ze zwartym oporem obu tych państw". W trzy miesiące później Niemcy i Włochy — jak pisze „Niemieckie Biuro Informacyjne" zostały zmuszone do obrony swoich wspólnych ideałów i swej wspólnej woli, przy pomocy oręża przed wspólnymi niebezpieczeństwami. Siły obu narodów dostosowały się jaknajprecyzyjniej do różnych wyrastających przed nimi zadań. Oba mocarstwa osi są zdecydowane w dalszym ciągu wszystkie tereny, gdzie Anglia występuje jako czynnik wojenny traktować jako tereny wojenne, na których należy w zdecydowany sposób występować przeciwko wrogowi brytyjskiemu.

„Wypadek nie mający sobie równego w historii"

Paryż. Zwolnienie 100.000 weteranów dwóch wojen, którzy w swej niewoli zetknęli się ze swym wczorajszym nieprzyjacielem, a dziś znaleźli się na wolności — pisze „Aujoudhui" będzie posiadało decydujące znaczenie dla materialnej i duchowej odbudowy Francji. „Petit Parisien" nazywa rezultaty osiągnięte dotychczas w rozmowach niemiecko-francuskich wypadkiem bez precedensu w dziejach. Rozmowy te, jak podkreśla dziennik prowadzone są zarówno energicznie, jak i metodycznie, przy czym dziennik zwraca uwagę, że zwycięzca dzisiejszy czyni takie ustępstwa, jakich nie kzynił zwycięzca z roku 1918.

Konsulowie brytyjscy opuszczają Lewant i Syrię

Dwa bombowce brytyjskie typu Hurricane obrzuciły bombami we wtorek przedpołudniem lotnisko Mizze koło Damaszku. Rząd francuski wobec ostrzeliwania lotnisk syryjskich przez lotników angielskich postanowił wstrzymać działalność wszystkich konsulów angielskich w państwach Lewantu. Uchwała ta została podana do wiadomości konsulów brytyjskich urzędujących w Lewancie i Syrii w dniu 19 maja. Konsulowie angielscy jeszcze w tym tygodniu mają zamknąć swoje biura i opuścić kraj wraz z personelem konsularnym.

Jednomyślność syryjskich dzienników co do treści przemówienia radiowego gen. Dentza

Bejrut. Przemówienie do radia, wygłoszone przez Wysokiego Komisarza Francji dla Syrii i Libanonu, generała Dentza, w sprawie decyzji Francji o obronie przed atakami angielskimi, znalazło na łamach syryjskich dzienników całkowitą jednomyślność. Dzienniki zwracają uwagę na fakt, iż wspomniane przemówienie przyczyniło się do zdecydowanego wyjaśnienia sytuacji. Anglicy powinni obecnie wiedzieć, co ich może spotkać. Zarząd mandatowy francuski może liczyć w swej obronie przeciw brytyjskim atakom na poparcie ludności arabskiej. Ludność ta ze spokojem oczekuje rozwoju wypadków, zaś władze francuskie wydały wszystkie konieczne zarządzenia, aby kraj przygotować do gotowości bojowej.

Ataki lotnictwa na lotniska w południowo-zachodn. Anglii

Naczelna komenda niemieckich sił zbrojnych komunikuje: W ciągu nocy samoloty bojowe bombardowały kilka lotnisk w południowo-zachodniej Anglii. Celne pociski bombowe wywołały liczne i wielkie pożary i spowodowały zniszczenia hangarów i koszar. Niemieckie samoloty bojowe zaatakowały z pozytywnym wynikiem lotniska na wyspie Malcie, niszcząc dwa brytyjskie samoloty, stojące na ziemi, oraz zestrzeliwując jeden aparat myśliwski typu Hurricane. Na terenie Afryki Północnej działalność oddziałów szperaczy. Niemieckie samoloty bojowe ostrzeliwały ze skutkiem kolumny brytyjskich samochodów w okolicy Sollum i Sidi Barani. Nieprzyjaciel nie przeprowadzał akcji bojowej nad terenami Rzeszy zarówno w ciągu dnia jak i w nocy.

Włoski samolot storpedował krążownik brytyjski

Włoski komunikat wojenny: W Afryce Północnej, na odcinku frontu Sollum i wokół Tobruk obustronna działalność oddziałów szperaczy. W toku dokonanych w ciągu ostatnich dni wypadów Anglicy ponieśli dotkliwe straty w ludziach i materiale. W nocy z 19 na 20 maja niemieckie samoloty bombardowały bazę na Malcie. Celne pociski spadły na pozycje artylerii i reflektorów, powodując pożary i spustoszenia. W walce powietrznej zestrzelono 1 samolot brytyjski. We wschodniej części Morza Śródziemnego nasze samoloty torpedowe storpedowały jeden krążownik, pojemn. 10.000 ton. W Afryce Wschodniej nic nowego. Nasza łódź podwodna „Malaspina" pod komendą kapitana marynarki Giuliano Prini spowodowała na wodach Atlantyku zatopienie parowca „Libaon pojemności 7.750 br. ton."

Iracki komunikat wojenny

Jak głosi iracki komunikat wojenny, na froncie zachodnim zetknęły się przednie straże irackie w okolicy Habbaniyah z nieprzyjacielem, zadając mu poważne straty. Bój trwa w dalszym ciągu. Na froncie południowym irackie oddziały bojowe wzmocnione tubylczymi szczepami kontynuowały ostrzeliwanie z dział miejscowości Bassoro i Alchuaiba. Samoloty irackie miały skutecznie bombardować lotnisko w Senaldabbane, przy czym miały wyrządzić poważne szkody materialne oraz ofiary wśród mieszkańców. Wszystkie samoloty w nieuszkodzonym stanie powróciły do swych baz. Nieprzyjacielskie samoloty miały dokonywać lotów wywiadowczych. Ponadto donoszą z Bagdadu o bombardowaniu przez lotnictwo angielskie miasta Mussul, przy czym ludność cywilną ostrzeliwano z karabinów maszynowych. Zginęła większa liczba osób cywilnych.

Stosunki niemiecko-tureckie

Ankara. Na łamach dziennika „Akszam" poseł Sadak publikuje artykuł, poświęcony stosunkom niemiecko-tureckim. Z artykułu tego m. i. wynika, że linia polityki tureckiej wymaga we własnym narodowym interesie obronnym, by kraj, czyniąc zadość społeczeństwu, nie brał udziału w wojnie. Ten pogląd turecki umocnił się w pospiesznym tempie kampanii bałkańskiej. W okresie 18-tu miesięcy prowadzenia wojny Niemcy wykazały, iż postępują według zupełnie nowych planów wojskowych, których jedynym celem jest zniszczenie Anglii.

We Francji kontynuuje się budowę 60-ciu kościołów

Jak donosi rozgłośnia radiowa Watykanu, we wszystkich paryskich kościołach odczytany został list pasterski arcypiskupa Paryża, w którym ten komunikuje, że kościelne władze mają współdziałać w przyspieszeniu udzielenia zamówień przy robotach, aby tym samym przyczynić się do zmniejszenia bezrobocia. Kardynał Paryża zapowiedział, iż pierwszym krokiem władz kościelnych będzie ukończenie budowy 60-ciu domów Bożych, rozpoczętych w okresie przedwojennym. Inne kościoły mają podjąć prace nad remontem uszkodzeń oraz nad budową zniszczonych wież kościelnych.

Krótkie wiadomości

Król i cesarz wystosował do księcia Aosta depeszę, w której wyraża uznanie za jego czyny w charakterze wodza i żołnierza, oraz komunikuje o udzieleniu mu złotego medalu za waleczność, najwyższego włoskiego odznaczenia wojskowego. Odznaczenie to dotyczy także żołnierzy, którzy walczyli pod rozkazami księcia.

W dłuższym sprawozdaniu w La Paz opisuje Callender, korespondent „New York Times", niezwykłą siłę wrażeń, pod jakimi pozostaje Boliwia na skutek wojennych sukcesów Niemiec. Przy tej okazji podkreśla on, iż na terenie Ameryki Południowej panuje przekonanie, iż Niemcy zwyciężą, nawet jeśli Stany Zjednoczone miałyby wystąpić czynnie.

Anglicy wskutek wzrastającego niezadowolenia wśród Arabów wzmocnili swoje kontyngenty wojskowe w Transjordanii.

Na terenie Palestyny od niedawna przybierają na rozmiarach odruchy antyżydowskie. Znaczna liczba żydów z zagranicy nabywa karty okrętowe na przejazd angielskimi parowcami do Ameryki.

Wszyscy brytyjscy konsulowie w Syrii otrzymali wezwanie do opuszczenia tego kraju.

Mowa Roosevelta, obwiniająca publicznie Francję o oddanie do dyspozycji Niemiec francuskiego imperium kolonialnego, była również we wtorek przedmiotem gwałtownej reakcji prasy francuskiej. „Nie możemy uwierzyć, aby pan Roosevelt był przekonany o tym, co zarzuca Francji" — pisze J. Delebecque w „Action Francaise".

Profesor amerykańskiej Akademii Techicznej Harris w prelekcji, wygłoszonej w towarzystwie medycznym w Massachusetta, oświadczył, że Anglia może być wygłodzona. Co się tyczy Niemiec, to wobec olbrzymich postępów w dziedzinie gospodarki żywnościowej, jaka była do do pomyślenia od czasów wojny światowej, jest rzeczą niemożliwą skuteczne wygłodzenie Rzeszy Niemieckiej.

Następstwa stanowiska Francji stanowią temat rozważań prasy brazylijskiej. „Journal de Brasil" pisze z ubolewaniem o atakach w Londynie i Waszyngtonie przeciwko marszałkowi Petainowi. Dziennik wypowiada się również przeciwko wysuwanemu projektowi zaatakowania różnych posiadłości francuskich na Atlantyku, w szczególności Dakaru. Przypomina się przy tym o silnej decyzji rządu francuskiego obrony Dakaru przeciwko wszelkim próbom inwazji.

Wobec naprężenia francusko-anglosaskiego zachowuje się w Berlinie stanowisko wyczekujące. Tamtejsze koła bacznie śledzą rozwój wydarzeń, nie mieszając się do niego w drodze jakichkolwiek politycznych wyjaśnień i ocen.

Wiadomości potoczne

JĘDRZEJÓW

25 V 1941.

Poświęcenie odnowionej kuchni przesiedleńców w Jędrzejowie. W tych dniach odbyło się poświęcenie gruntownie odnowionego lokalu Komitetu Wysiedlonych przy ul. 11-Listopada w Jędrzejowie, w którym mieści się kuchnia. Doprowadzona do estetycznego wyglądu kuchnia robi miłe wrażenie i pobudza... apetyt. To też nie obeszło się bez tego, aby po okolicznościowych przemówieniach prezesa Komitetu Wysiedlonych pana Ulatowskiego i burmistrza, pana Bankewitza, nie spróbowano posiłku, jaki w tym dniu był wydany w kuchni dla najuboższych. W uroczystości brali udział przedstawiciele Rady Opiekuńczej, miejscowego przemysłu i obywatelstwa miasta Jędrzejowa. Z kuchni korzystają nie tylko najbiedniejsi mieszkańcy Jędrzejowa — przesiedleńcy, lecz i zamożniejsi, chcący zaoszczędzić na węglu i gotowaniu posiłków u siebie w mieszkaniu. Wydawanie obiadów w kuchni stale się powiększa, tak, że w niedługim czasie należy się liczyć z powiększeniem kuchni.

Inspekcja straży. W tych dniach instruktor pożarnictwa dystryktu radomskiego pułkownik Mikuła przeprowadził inspekcję zmotoryzowanych straży w Jędrzejowie i Sędziszowie, stwierdzając w tych strażach wysoki poziom bezpieczeństwa pożarowego.

Żydzi nadal paskują. Policja w Sobkowie zakwestionowała Joskowi Rozencwajgowi i Mendlowi Goli z Chęcin około 400 kilogramów ziemniaków, 150 kilogramów wyki i 80 kilogramów jęczmienia, zakupionych w okolicy Sobkowa i przewożonych na pasek do Kielc.

Przez strych okradli mieszkanie. Nieznani sprawcy przy pomocy drabiny dostali się na strych domu Andrzeja Chodakowskiego w Kawczynie (gm. Sobków), po czym weszli do mieszkania, zabierając ubrania, obuwie, garderobę i bieliznę ogólnej wartości 500 złotych.

KIELCE

Przeszło 2400 porcyj ciepłej strawy dziennie dla najbiedniejszych. Rada Opiekuńcza Miejska w Kielcach w miesiącu kwietniu w dalszym ciągu wykazała wielką działalność na rzecz najuboższych miasta Kielc. Osiem kuchen ludowych, prowadzonych przez Radę, wydały ogółem 72.210 porcyj ciepłej strawy, czyli przeciętnie 2407 porcyj dziennie. Ogólny wpływ w tym okresie wyniósł sumę 31431,24 zł., na co złożyły się: dotacja pana starosty miejskiego w wysokości 12000 złotych; z przemysłu 4340,66 zł.; ze świata pracy 7440,58 złotych; ze znaczków stemplowych 1300 złotych; składki dobrowolne 1155 zł.; z Głównej Rady Opiekuńczej 5000 złotych; ze sprzedaży kart rejestracyjnych 195 złotych. Zapomóg biednej ludności miasta, ewakuowanym, inwalidom i wdowom po poległych wypłacono w tym samym okresie 14675,20 złotych; dalsze wydatki: za karty żywnościowe 4637,74 złotych; za drzewo opałowe 5040 zł.; za sienniki dla biednych 2283,75 złotych; urządzenie kuchni 1600 złotych; zapomogi dla instytucyj noclegowych 300 złotych i t. p.

Powiat kielecki dąży do poprawy rasy bydła rogatego. W początkach bieżącego miesiąca na terenie powiatu kieleckiego powstało 30 punktów stacyjnych buhai zarodowych w celu poprawy rasy bydła rogatego. Buhaje w ilości 30 sztuk sprowadzono z Niemiec. Poza tym przeprowadzono jednocześnie licencję buhai i knurów na terenie powiatu. Zgodnie z zarządzeniem władz pokrywanie sztuk nielicencjonowanych będzie surowo karane.

Utworzenie rejonowych agronomów. Z dniem 1-go bieżącego miesiąca powiat kielecki podzielony został na pięć rejonów do obsługi fachowej przez rejonowych agronomów. Każdy rejon obejmuje cztery gminy, przy czym ze względów technicznych poszczególni agronomowie mają swoje siedziby na terenie przydzielonych im rejonach. Do obowiązków agronomów należy udzielanie rolnikom fachowych porad, zmierzających do podniesienia produkcji tak rolniczej jak i zwierzęcej, prowadzenie przynajmniej po jednym gospodarstwie przykładowym w każdej gminie i współpraca z gromadzkimi komisjami żywnościowo-rolniczymi.

Busko-Zdrój

Ucieczka dwóch aresztantów. Z aresztu miejskiego w Chmielniku, po urwaniu kłódek od celi i od wejścia prowadzącego na strych oraz oderwaniu deski z dachu, zbiegli dwaj aresztanci: Antoni Kruzel (lat 22), mieszkaniec wsi Mokre gminy Kurozwęki (powiat Busko), i Franciszek Lipiński (lat 28), urodzony w Wrzący gminy Gruszów (powiat Sieradz), bez stałego miejsca zamieszkania. Kruzel zaaresztowany był pod zarzutem kradzieży 40 par obuwia, Lipiński zaś za nielegalne przekroczenie granicy z Rzeszy do Generalnego Gubernatorstwa.

Unieważnia się dowód osobisty nr 7|39 z dnia 19-go grudnia 1939 roku, wystawiony przez Zarząd Gminy Małogoszcz na nazwisko Porzuczek Stanisława. 67

CHORWACJA — NOWE KRÓLESTWO NA MAPIE EUROPY

Ofiarowanie księciu Spoleto korony nowopowstałego państwa chorwackiego, które przez rozpadnięcie się Jugosławii zdobyło samodzielny byt po prawie 900-letniej przerwie w swym samodzielnym rozwoju, tworzy na Bałkanach nowy czynnik polityczny, łącząc go niezwykle silnie z państwami osi.

Koronacja księcia Spoleto na króla Chorwacji, mająca się odbyć w najbliższym czasie w Zagrzebiu, będzie nawiązaniem do starych tradycyj chorwackich, które sięgają XI wieku. W tym to czasie wstąpił bowiem na tron król Chorwacji Zwonimir I. w roku 1075, otrzymując ówczesnym zwyczajem od papieża królewską koronę. Panował on do roku 1089. Zanim temu królowi udało się zjednoczyć Chorwację w jedno państwo, poprzedziły ten fakt liczne walki wewnętrzne między poszczególnymi szczepami, aż w końcu Dymitr Zwonimir jako ban Słowacji spokrewniony przez swoją żonę Helenę z domem królewskim węgierskim, tj. z Arpadami, jednoczy kraj i zyskuje koronę. Ów Zwonimir jest w tych czasach wybitnym zwolennikiem wpływów zachodnio-europejskich, które mimo częstych napadów Turków, mimo rozlicznych wojen toczących się przez wiele wieków na tej ziemi, utrzymały się do dziś dnia. Dlatego też dzisiejsza Chorwacja, jakkolwiek mówi językiem zbliżonym w wielkim stopniu do serbskiego, jest krajem wybitnie europejskim, na Serbach zaś, na ich mentalności i kulturze pozostały bardzo silne wpływy wschodnie.

W roku 1076 składa nowy król w ręce papieża przysięgę wierności, papiestwo było wtedy bowiem potęgą, z którą nietylko pomniejsi monarchowie, ale nawet cesarze rzymscy musieli się liczyć. Nowy król chorwacki, chcąc w pełni uczestniczyć w ruchu ideowym ówczesnej Europy, zamierzał wziąć udział w wojnie krzyżowej przeciwko wrogom Krzyża, i na tym tle, jak twierdzą współcześni kronikarze, doszło między nim a jego współzawodnikami do walki, powodując ostatecznie jego upadek. Z jego śmiercią dynastia narodowa Trpimirowiców wygasła. Nic zresztą dziwnego, że nowa Chorwacja wskrzesiła pamięć tego króla, zakładając order jego imienia, a składający się z trzech klas i dający kawalerom orderu prawo do noszenia miana „witez" czyli „bohater". Równocześnie wybrało nowe chorwackie państwo jako swój symbol koronę króla Zwonimira, składającą się z złotego pierścienia o ośmiu liściach w postaci koniczyny trójlistnej, nad którymi widoczne są dwa łuki. Na skrzyżowaniu ich umieszczony jest krzyż na jabłku. Do roku 1526 królowie węgierscy byli równocześnie królami Chorwacji, która zachowywała swoją odrębność państwową przy tego rodzaju unii personalnej z Węgrami.

Kiedy po klęsce pod Hobaczem stany węgierskie bez poprzedniego porozumienia z Chorwatami wybrały na króla Jana Hapolię, Chorwaci postanowili w dniu 1 stycznia 1527 r. w Cotingradzie wybrać swym królem „arcyksięcia austriackiego i króla czeskiego" Ferdynanda Z absburga. W ten sposób rozpoczęła się kilku wiekowa łączność polityczna z Europą środkową, stojącą pod zwierzchnictwem Niemiec. W okresie ciężkich walk z Turkami, weneckiej okupacji w Dalmacji i sporów państwowo-prawnych z Budapesztem i Wiedniem również miasto Raguze, które stanowiło odrębną republikę i zachowało niezależność, stało się duchowym ośrodkiem chorwackiej myśli państwowej. Pod względem politycznym chorwacka myśl państwowa także i w tych wiekach była zawsze związana z ideą królewską, począwszy od specjalnej roty przysięgi koronacyjnej, wydanej przez Ferdynanda II dla Chorwacji, poprzez walkę bana Jelacicza w roku 1848 i życzenie Chorwatów, aby Franciszek Józef habsburski pozwolił się koronować Chorwacji królem, dalej poprzez plany Franciszka Ferdynanda w sprawie stworzenia wielkochorwackiej jednostki w ramach dawnej monarchii naddunajskiej aż do jej upadku.

O ile wszystkie poprzednie kombinacje w większym lub mniejszym stopniu uwzględniały monarchistyczne nastroje chorwackie, tendencje państwowe, to rok 1918 stanowił także i tutaj zerwanie z tradycjami przeszłości wbrew woli narodu chorwackiego.

Połączenie losów dzisiejszej Chorwacji z losami dynastii sabaudzkiej daje rękojmię, że młode państwo, jakkolwiek zaczyna swój nowy byt polityczny w ciężkich warunkach wojennych, kroczyć będzie drogą rozumnej, konstruktywnej polityki, a najwyższym jej przykazaniem będzie praca i sprawiedliwość. Dynastia sabaudzka, jakkolwiek nie zdobyła w ciągu wieków takiego politycznego stanowiska jak naprzykład Habsburgowie, czy Burbonowie, wykazała nie na jednym przykładzie, że odznaczała się zawsze zarówno zdolnościami dyplomatycznymi, jak też trzeźwą oceną faktów, a nadewszystko wielkim umiłowaniem kraju. Należy ona zresztą do najstarszych dynastyj europejskich: trudno coś dokładnego powiedzieć o jej pochodzeniu, ginącym w pomroce dziejów. Według jednych uczonych wywodzi się ten dom z dynastii cesarskiej saskiej, z której pochodził Otton III, cesarz niemiecki, jego wnukiem zaś miał być Humbert znany z przydomkiem „z białymi rękami", „alle bisuche manu", „Albimanus", inni znowu wywodzą go od Witykinda, jeszcze inni od królów Włoch z domu langobardzkiego. Potomek Humberta, którego imię jak wiadomo powtarza się zwłaszcza w ostatnich czasach często w tej rodzinie — ojcem króla i cesarza Wiktora Emanuela III był Humbert, syn jego, następca tronu, obecny książę Piemontu również nosi to imię. Tomasz sabaudzki w r. 1226 jest wikariuszem cesarskim w Piemoncie i Lombardii. Następca tegoż Amadeusz IV otrzymuje w r. 1236 od cesarza tytuł księcia Chablais (po łacinie Caputlacensis) w obecnie francuskim departamencie Savoye, oraz hrabiego Aosta, które pierwotnie zwały się Augusta Prastoria. Nazwisko tej dynastii wzięte od Sabaudii występuje poraz pierwszy w r. 1032 a nosi je Humbert I, ów powyżej wspomniany „Albimanus".

Dynastia sabaudzka posiadająca pierwotnie tylko ziemie za Alpami, powoli staje się również w środkowych Włoszech coraz to większą potęgą i powiększa krok za krokiem terytorium swojego domu. Obejmuje coraz dalsze połacie kraju, Turyn, późniejszą stolicę królestwa sardyńskiego, dalej Piemont, w końcu wyspę Sardynię. W latach 1485—1490 panuje ten dom również na wyspie Cyprze, które jako królestwo dzięki swemu położeniu ważną odgrywało rolę w średniowieczu jako najbardziej na południowy wschód wysunięta forteca chrześcijaństwa. Dlatego też każdy król włoski posiada też tytuł króla Cypru, obok tytułu króla Jerozolimy, księcia Sabaudii, Genuy, księcia Piemontu i tak dalej. Przez krótki czas posiadają książęta domu sabaudzkiego również panowanie nad królestwem obojga Sycylii 1713—1718, które do roku 1860 pozostaje pod panowaniem jednej linii hiszpańskiego domu królewskiego, a później zostaje włączone do królestwa Włoch.

Królestwo sardyńskie, które po zjednoczeniu Włoch znika z dziejów włoskich, przeradzając się w królestwo zjednoczonych Włoch, powstaje w roku 1720 w wyniku wojny sukcesyjnej o następstwo tronu w Hiszpanii po wygaśnięciu Habsburgów i objęciu tronu przez wnuka króla Ludwika XIV ks. Filipa d'Anjou, wtedy dynastia sabaudzka otrzymuje część terytorium Mediolanu i Sycylię jako królestwo.

Warto wspomnieć, że historia rozwoju posiadłości domu sabaudzkiego odzwierciadla się w licznych tytułach tej rodziny, nabytych w miarę przybywania nowych terytoriów. Wszystkie one jednak znane są tylko heraldykom i historykom śledzącym dzieje tego domu, oficjalnie dynastia sabaudzka zachowała tylko jeden tytuł: króla Włoch, gdyż właśnie zjednoczenie tego kraju w r. 1860 i 1870 przy współudziale tylu patriotów, a przede wszystkim genialnego ministra hr. Cavour i Garibaldiego stanowi największy tytuł do chwały.

Podobnie jak wiele innych dynastyj zachodnio - europejskich także w dynastii sabaudzkiej różni członkowie rodziny otrzymują tytuły wzięte z różnych miast czy prowincyj królestwa. Zwyczaj ten stoi w związku ze starą organizacją kraju, która w pewnych swych szczątkach przetrwała aż do XIX wieku. Z tych też powodów dom Sabaudzki nadaje swym potomkom tytuły książąt Aosta, Aplii, Abruzzów, Genuy, Ancony, Spoleto, Udine, lub hr Salemi, Turynu itd. Linia książąt Aosty, z której pochodzi obecny król Chorwacji, Aimone Robert Małgorzata Maria Józef, urodzony w roku 1900, a obdarzony tym tytułem w r. 1904, pochodzi od Amadeusza ks. Aosta, króla hiszpańskiego (1872), żonatego primo voto z Marią Wiktorią ks. Pozzo della Cisterna, 2-voto z ks. Marią Letycją Bonaparte. Książe ten został po obaleniu królowej Marii Krystyny Hiszpańskiej wybrany królem, ale panował niedługo. Synem jego był książę Emanuelo Filibert Aosta, żonaty z ks. orleańską Heleną, prawnuczką króla Ludwika Filipa francuskiego. Ks. Aosta jest krewnym obecnie panującego króla Wiktora Emanuela III, i jako prawnuk króla Wiktora Emanuela, będącego również dziadkiem króla.

Z chwilą wznowienia państwa chorwackiego wznowiono tu również formę królestwa, którą trudno oddzielić od pojęcia państwa chorwackiego. Książę z domu sabaudzkiego, który wobec braku dynastii chorwackiej będzie nosił koronę, w czasie koronacji przybierze sobie imię chorwackie. Pod opieką mitów starej korony króla Zwonimira, którą nosić będzie obecnie monarcha nowej dynastii chorwackiej, i pod kierownictwem swego poglavnika, naród chorwacki wchodzi w nową Europę, oczekując szczęśliwej przyszłości.

Ważne informacje

(wyciąć i zachować)

Czytelnicy, którzy służyli podczas wojny światowej w armii niemieckiej i austriacko-węgierskiej. — Na mocy drugiego postanowienia wykonawczego do rozporządzenia z dnia 9 grudnia 1939 r. o tymczasowym uregulowaniu wypłaty zapomóg emerytom państwa polskiego i polskich związków samorządowych z dnia 4 października 1940 r. (Dz. Rozp. Gen. Gub. Nr. 66 z 1940 r. Cz II) mogą emerytowani do dnia 31 sierpnia 1939 r. zawodowi wojskowi, którzy podczas wojny światowej służyli w oddziałach armii niemieckiej lub austriacko-węgierskiej, oraz wdowy i sieroty po tychże ubiegać się o przyznanie zapomóg bieżących w wysokość należności emerytalnych, ustalonych w myśl art. 82 i 83 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych z dnia 11 grudnia 1923 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 85 poz. 668) w brzmieniu obwieszczenia ministra skarbu z dn. 20 lutego 1934 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 20 poz. 160). Roszczenia prawnego do powyższej zapomogi nikt nie ma. Jest ona przyznawana osobom zainteresowanym po stwierdzeniu, czy na to zasługują. Wymienione postanowienie wykonawcze weszło w życie z mocą obowiązującą wstecz do dn. 1 czerwca 1940 r. — Obok powyższej zapomogi mogą zawodowi wojskowi w stanie spoczynku, którzy służyli w niemieckiej lub austriacko - węgierskiej armii w czasie wojny swiatowej, jeżeli doznali uszkodzenia zdrowia na skutek służby i okoliczności właściwych służbie tej, ubiegać się o dalszą (obok otrzymywanej) zapomogę bieżącą w wysokości 50 zł. — Zapomogi ustala i przekazuje do wypłaty Urząd Opieki nad Inwalidami Wojennymi w Krakowie, Skarbowa Nr. 4.

Tomisław II — imię króla Chorwacji

W przemówieniu, transmitowanym przez radio, poglavnik dr Pavelicz przed oddziałami chorwackiej organizacji wojskowej „Ustasty" w Zagrzebiu wyłożył wytyczne polityki Chorwacji, która dzięki zwycięstwu państw osi odzyskała wolność, co stanowi największe wydarzenie w dziejach Chorwacji od 800 lat; również sprawa uregulowania granic zobowiązuje naród chorwacki do wdzięczności wobec państw osi. W sprawie ustanowienia dynastii wyjdzie ustawa. Książę Spoleto przyjmie jako król Chorwacji imię Tomisława II. Dr Pavelicz zakończył swoje przemówienie stwierdzeniem, że Chorwacja nietylko posiada obowiązek, ale i prawo, jako wolne państwo i wolny naród przystąpić do nowej Europy, prowadzonej przez wielkich wodzów zaprzyjaźnionych narodów.

Współpraca przemysłu samochodowego Niemiec-Włoch i Francji

Celem podjęcia ścisłej współpracy gospodarczej niemieckiego, włoskiego i francuskiego przemysłu samochodowego zawarte zostałe tymczasowe porozumienie między przedstawicielami tej gałęzi przemysłu wspomnianych trzech państw. Do europejskiego komitetu przemysłu samochodowego wejdzie po 5-ciu przedstawicieli z ramienia Niemiec, król. Włoch i Francji. Pierwsze spotkanie tego gremium odbędzie się w dniu 5 czerwca w Berlinie. W przyszłości posiedzenia wspomnianych przemysłowców odbywać się będą kolejno w stolicach wymienionych trzech państw. W związku z zainicjowaniem wspólnoty pracy jeden z przedstawicieli francuskiego przemysłu samochodowego Lehdeux zakomunikował, iż dzięki temu zjednoczeniu około 800.000 rodzin we Francji uzależnionych od rodzimego przemysłu samochodowego zdobędzie możliwość egzystencji.

W Grecji zdobyto 228 angielskich wojennych wozów pancernych

Ankara. W czasie przeglądu materiałów wojennych pozostawionych przez brytyjski korpus ekspedycyjny w czasie ucieczki z Grecji naliczono dotychczas 111 lekkich bojowych wozów pancernych, 90 najcięższych wozów pancernych i 27 wozów pancernych wywiadowczych i wozów pancernych piechoty. Zdobycz w samych tylko wozach pancernych wynosi więc 228 jednostek. W czasie przeglądu łupów stwierdzono, że szereg jednostek angielskich pancernych pozostawił w czasie ucieczki oraz w walkach swój cały materiał wojenny, aż do ostatniej bojowej jednostki zmotoryzowanej.

Islandia „niezależną republiką"

Islandzki Althing uchwalił ogłoszenie Islandii samodzielną republiką wobec tego, że formalnie łączność z Danią została przerwana. Naczelnikiem państwa został obrany b. poseł Islandzki w Kopenhadze Biornson. Wyspa Islandia obszaru przeszło 100.000 km. kw. i zamieszkała zaledwo przez 120.000 mieszkańców była od 1 grudnia 1918 r. niezawisłem królestwem, związanym jedynie z Danią unią personalną. W maju 1940 r. Anglia znacznymi siłami wojskowymi okupowała tę wyspę. Wskutek surowego klimatu i nieurodzajnej ziemi Islandia jest skazana w bardzo znacznym stopniu na przywóz koniecznych środków żywności. Tę przymusową sytuację wyspy wykorzystała Wielka Brytania dla stworzenia na niej „niezależnej republiki".

Syria organizuje obronę

Podczas ostatniego napadu bombowców brytyjskich na lotniska syryjskie francuskie baterie artylerii przeciwlotniczej otwarły po raz pierwszy ogień. Lotnicy angielscy zostali zmuszeni ogniem baterji do bezplanowego zrzucenia swych bomb na wolne pole i ratowania się ucieczką. Nie spowodowali oni ani ofiar w ludziach, ani strat materjalnych. Inne samoloty angielskie zrzuciły olbrzymie ilości ulotek w języku arabskim na miasta Damaszek, Aleppo i Deir-Ezzer. Francuscy lotnicy pościgowi zestrzelili jeden bombowiec brytyjski. Generał Dentz wydał w poniedziałek dalsze rozkazy, celem zapewnienia obrony kraju. Zamieszkali w Syrii w Libanonie Anglicy i Amerykanie na polecenie swoich kosulów opuścili już te okolice i wyjechali do Palestyny.

RAF w dalszym ciągu bombarduje lotniska syryjskie

Wysoki komisarz Syrii i Libanonu komunikuje o ponownym bombardowaniu portu lotniczego w Rayak przez lotnictwo angielskie, przy czym bomby wyrządziły nieznaczne szkody materiałowe. 2 angielskie samoloty zaatakowały również port lotniczy w Palmyra. Liczne nieprzyjacielskie samoloty ukazały się nad szeregiem miejscowości, zrzucając ulotki. Brytyjskie samoloty zaatakowały w ciągu kwadransa lotniska w Mezze i Kissue. Samoloty te nadleciały z terenu Palestyny. Wobec silnego ognia artylerii przeciwlotniczej samoloty te odleciały w kierunku zachodnim. Jeden angielski samolot, który nad Damaszkiem zrzucał ulotki, został zestrzelony.

Przygotowania do obrony na Martynice

Jak donoszą z Forte de France, francuskie władze wojsk lądowych powietrznych i morskich na Martynice czynią wszelkie przygotowania celem bronienia w razie konieczności tej wyspy przeciwko atakowi Stanów Zjednoczonych. Urządzenia fortyfikacyjne rozbudowuje się. Francuskie władze wojskowe są zdecydowane bronić do ostateczności Forte de France gdzie znajdują się rezerwy złota Banku Francji, a w danym wypadku wysadzić tę twierdzę w powietrze.

W Waszyngtonie oczekuje się nadzwyczajnych deklaracyj Roosevelta

Według doniesienia Reutera z Waszyngtonu w tamtejszych kołach panuje przekonanie, iż niebawem należy się liczyć z ogłoszeniem orędzia Roosevelta na temat „stanu niewypowiedzianej wojny". Biuro Reutera oświadcza, że jest to poważna przesada. Roosevelt miał początkowo zamiar rozszerzenia doktryny Monroego na teren Azorów, wysp Zielonego Przylądka oraz na zachodnią część Afryki. W związku z tym państwa południowo - amerykańskie podniosły protest, skutkiem czego ukazanie się orędzia Roosevelta uległo opóźnieniu. Orędzie to przypuszczalnie nie pójdzie zbyt daleko w tym kierunku, niemniej jednak oznaczać będzie pewnego rodzaju poważny krok naprzód. Reuter zapewnia, iż nikt w Waszyngtonie nie wątpi w to, że w najbliższych dniach zapadną bardzo ważne decyzje.

Wśród najżywiej poruszanych możliwości na plan pierwszy wysuwa się, według opinii sztokholmskiego dziennika „Aftenblatet", okupowanie francuskich kolonii na zachodniej półkuli, mianowicie Cwadelupy i Martiniki, stanowiące ważne ogniwa w łańcuchu baz marynarki i lotnictwa, a które Stany Zjednoczone mają urządzić w celu ochrony Kanału Panamskiego. Organ interwencjonistów nowojorskich „PM" informuje, że flota Stanów Zjednoczonych była z końcem ub. tygodnia przygotowana na zajęcie Martiniki, Gwadelupy, Gujany francuskiej oraz innych kolonii francuskich. Akcja ta została jednak w ostatniej niemal chwili wstrzymana przez ministerstwo spraw zagranicznych. Minister spraw zagranicznych Hull zdementował na konferencji prasowej wiadomość o odbyciu obrad z innymi amerykańskimi republikami na temat ewentualnej okupacji kolonii francuskiej.

Prezydent Roosevelt odwołał planowaną od kilku tygodni podróż do Kanady. Wizyta Roosevelta w Kanadzie ma jednak dojść do skutku z końcem bieżącego miesiąca. Obecna sytuacja nie pozwala Rooseveltowi na dłuższe wydalania się po za obręb Białego Domu.

Młodszy syn prezydenta Roosevelta Franklina odniósł poważne obrażenia w wypadku samochodowym.

Australijski premier Nenzien po odbytej ostatnio podróży po Stanach Zjednoczonych i Kanadzie znajduje w drodze powrotnej do Australii.

Gazeta urzędowa pow. jędrzejowskiego

Obwieszczenie

Szef Dystryktu Radomskiego wydał dnia 7 maja 1941 r. następujące rozporządzenie:

1) Wódek, likierów i innych napoi alkoholowych **nie wolno po godzinie 22-ej** podawać w publicznych restauracjach, kasynach, kantynach i podobnych przedsiębiorstwach.
2) Niezastosowanie się ścigać się będzie według postanowień rozporządzenia o postępowaniu karno-administracyjnym w Generalnym Gubernatorstwie z dnia 13 września 1940 r. grzywną **w wysokości do 1000 zł,** w razie niemożności ściągnięcia grzywny **aresztem do 3 miesięcy.**
3) Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 26 maja 1941 r.

Organom policyjnym polecono o wszelkich przekroczeniach zarządzenia donieść.

Jędrzejów, dnia 19 maja 1941.

Starosta Powiatowy
w. z. Heppke

Ostatnie wiadomości

Proklamacja Chorwacji jako królestwa i obwołania księcia Spoleto królem Chorwacji przyjęto w Berlinie z taką sympatią, z jaką odnoszą się tam do wszystkich pociągnięć partnera osi, mających na celu reorganizację stosunków na swym obszarze.

W ubiegły czwartek, w drugą rocznicę zawarcia niemiecko-włoskiego paktu przyjaźni, ukazał się w Berlinie pierwszy numer nowopowstałego włoskiego czasopisma p. t. „Il Camerata".

Na posiedzeniu Izby Gmin Churchill zakomunikował, iż rząd angielski rozpatrywał ostatnio zagadnienie kwestii wprowadzenia powszechnej służby wojskowej w północnej Irlandii i przygotawał już jej rozwiązanie.

Dekretem królewskim utworzone zostało nowe gubernatorstwo w Dalmacji na obszarach, które pokładzie z Chorwacją przypadły na rzecz Włoch a składające się z prowincji Split i Kotor, wraz z prowincją Zara i dalmatyńskimi wyspami Weglia i Arbe.

Delegacja Chorwacka pod przewodnictwem dra Pavelicza opuściła w tych dniach stolicę Włoch. Celem pożegnania przybyli na dworzec Mussolini, minister spraw zagranicznych hr Ciano i inne liczne czołowe osobistości włoskie, oraz przedstawiciele korpusu dyplomatycznego.

Minister rolnictwa Bułgarii podejmował bawiącą w Sofii niemiecką delegację bandlową.

W środę przed południem odbyło się w wielkiej sali Domu Koncertowego we Wrocławiu uroczyste otwarcie drugich w czasie trwania wojny wrocławskich Targów maszyn rolniczych. W uroczysrości tej wzięli udział czołowi przedstawiciele parii, władz państwowych, armii, kół gospodarczych oraz przedstawicieli państw zagranicznych, biorących udział w tej imprezie.